

Siðsøga

við Óla Jacobsen

NOREG 200 ÁRA HALD:

TÁ IÐ NORÐMENN VÓRU FLÓTTAFÓLK Í FØROYUM

NORSKI TJÓÐARDAGURIN NÚ LEYGARDAGIN ER **SERLIGUR**, TÍ **200** ÁR ERU LIÐIN SÍÐAN **NORSKA** GRUNDLÓGIN VARÐ **SAMTYKT**. HETTA VERÐUR EISINI **HÁTÍÐARHILDIÐ** Í FØROYUM. VIT **VILJA** GEVA OKKARA **ÍKAST** TIL **NORSKU-FØROYSKU** SØGUNA

Søgan um sambandið millum Føroyar og Noreg er long og spennandi, eisini politiskt. Tað var ein tíð, tá ið tað av sambandsmonnum varð roknað sum nærur landasvik at ynskja meira samband við Noreg. Men kærleikin hjá sjálvstýrismonnum til Noregs var ektaður. Tað sigst, at tá ið Páll Patursson hevði gullbrúðleyp, helt hann fyrst talu fyri Noreg áðrenn hann talaði fyri konuna!

Men eitt tað týðningarmesta sambandið mann hava verið undir seinna heimsbardaga, tá Føroyar gjørdust friðskjól hjá norðmonnum, sum rýmdu undan týskarum. Norska mótstøðu móti týskarum varð skjótt niðurbard. Tá var bert eitt at gera hjá teimum, sum ikki vildu geva seg undir týskarum, og tað var at rýma.

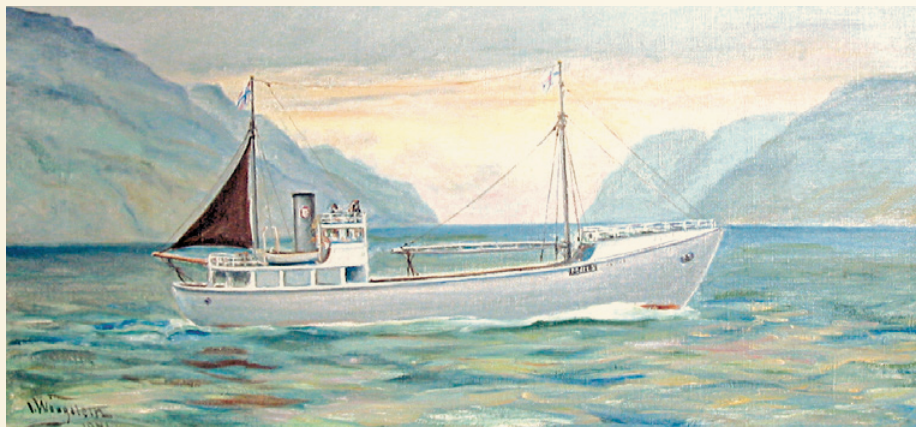
Tað kom nógv flóttaskip til Føroya og serliga til Klaksvíkar. Eitt av teimum var Juvel hjá Ervik brøðrunum. Allir teirra uttan ein komu til Føroya. Tann kendasti av teimum mundi vera Rasmus Ervik, sum var kendur skipari og reiðari í Noregi. Ervik ættin kom eisini í mong ár at hava samskipti við føroysk fiskivinnufólk.

Henda søgan kom eisini at seta varandi spor í Føroyum. Eitt av teimum um 25 fólkunum sum komu til Klaksvíkar 6. mai 1940 var Esther Støylen, sum bleiv verandi í Føroyum og fekk stóra ætt.

Tað var so heppið at tað eydnaðist at fáa Esther at greiða frá síni søgu inn á band stutt áðrenn hon doyði. Tað kann vera hóskaði at endurgeva nakað av hennara frásøgn í sambandi við 200 ára hátíðarhaldið.

Esther var 20 ára gomul, og hevði júst fingið pláss at læra til sjúkrasystir hjá Reyða Krossi í Bergen.

Avgerðin um at fara við Juvel varð tikin eftir nøkrum fáum tímum. Hetta var ikki smávegis avgerð. Tey komu nevniliga ikki at frætta nakað sum helst frá hvørjum øðrum tey næstu fimm árin.

Málningur av Juvel. Myndaegari er Jógvan Páll Lassen

Esther greiðir frá: Máttu rýma í stundini

Mor og far likte ikki så godt, at jeg skulle gå til Røde Kors at lære til sygeplejerske i Bergen, når det nu var krig. Dette var et ganske stort problem for mig.

Wilhelm, bror min, var rømt fra Trondheim Tekniske Høgskole, efter at krigen var begyndt i Norge i 1940. Vi havde ham boende i nogle dage, og vi gemte ham så godt vi kunne.

Men så fik vi besked om, at Juvel, en båt som vi kendte nokk så godt, skulle til Færøyanne. Båten var lasta med 50 tons engelsk ammunition. Far sagde på en gang, at Wilhelm skulle komme med. Og så sagde jeg til mor og far, at eg skulle reise sammen med bror min, for eg vilde ikke, at han skulle rejse alene i vor familie. Så var vi enige om det, og vi gik over Hvamsøya over fjellet »til gongu« over dalen på den anden side af øya, hvor båten lå. Der gik vi ned i naustet til Jørgen Ervik. Der var en liten båt, som førte os ombord i Juvel. Jonas Kragset, han havde fået bombet huset sitt i Ålesund, kom også sørover med sin familie, og vi ventet lidt på honum. Så tog vi afsted og vi blev ordnet nedunder, så folk ikke skulle sjå, at der var passagerer ombord.

Far kom roende i en liten båd med proviant og tøjet vårt, som vi skulle have med. Vi passagerer blev placeret der framme, og mandskabet med deres familier var placeret bak i skibet.

Møttu týskum herskipi

Ammunition var stablet bak køjene, så køjene var lidt små. Vi fik strenge ordrer til, at vi måtte ikke røre ved det, som var stablet ved køjene. Jeg og Wilhelm fik en køje at dele, og andre måtte også deles om deres køjer. Så kom de fra mandskabet af og til ned til os. De opmuntra os og gav os vand og sådant. Per Ervik var ganske opmuntrende. Han havde en gammel grammofon, som han satte på bordet, og så satte han plater på, som eks. »Ned i dalen.. der hvor elven gør en bue«. Denne plate spille han hver gang han kom ned.

Vi for ut gennem Storfjorden, og da vi kom midt ut for Stat, møtte vi en tysk destroyer, men skipperen var så fornuftig, at han sejlede lige imod solstrålen, som gik lige ned i havet, så destroyeren så os ikke så godt. Og da stakk han nordover. To mand stod og ordna med garn og redskap på dækket, så det så ud som vi skulle nordover på fiskeri, og destroyeren for i fuld fart forbi os. Vi sejlte

ganske langt nordover, og da stak Rasmus (Ervik, skiparin) til sjøs. Da fik vi vinden mitt på siden, så det var en fryktelig ruining. Men vi lå i køya alle sammen. Vi havde ikke nogen nød, men det var tungt. Vi svingede nordover mot Island, men bestemte så at tage til Færøyanne. Det var kjent, at engelskmennene var kommet til Færøyanne. Da vi var kommet næsten til Færøyanne, møtte vi en liten færøsk båt, som lå der og fiska. Så råpte skipperen til den færøske båten, om der var nogen minelegning nogen steds. Nei, der var fri passage ind til Klaksvik.

Vælkoma í Klaksvík

Vi kom til Klaksvik søndag kvellen. Det var pent vær, og der var fuld kaja med folk. De råbte »hej« og »velkommen« og viste sig at være meget gjestfri. Der lå to andre norske båter »Disko« og »Korallen«. De var kommet lidt før os.

En svert tjukk mand kom ombord og spurgte, om der var noget vi manglet. Jeg stod lige der, og jeg råbte efter stuerten. Han kom så ud. Stuerten sagde, at vi manglet mælk til en baby. Denne manden for så afsted. Det var søndag og alt var lukket. Men han gik

Tað vóru føroyskar gentur sum giftust við norðmonnum. Ein teirra var Ingrid Weihe av Selatrað, sum giftist við Karl Hildremyr. Fyrra kona hansara, Johanne, doyði eftir, at tey vóru komin til Føroya. Hon er grivin í Havn. Ingrid er deyð fyri kortum